



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 297/2024-55

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED], narodeného [REDACTED], a [REDACTED], narodenej [REDACTED], obaja [REDACTED], zastúpených Advokátska kancelária Ivan Syrový, s.r.o., Kadnárova 83, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Dunajská Streda v konaní sp. zn. 4C/102/2001 takto

r o z h o d o l :

- Postupom Okresného súdu Dunajská Streda v konaní sp. zn. 4C/102/2001 **bolo porušené** základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a ich právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Sťažovateľom **priznáva** finančné zadosťučinenie, každému **4 000 eur**, ktoré **je** Okresný súd Dunajská Streda **povinný** vyplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
- Okresný súd Dunajská Streda **je povinný** nahradiť sťažovateľom trovy konania **560,90 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľov do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 10. novembra 2023 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní sp. zn. 4C/102/2001. Sťažovatelia

navrhujú prikázať okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov a požadujú tiež finančné zadosťučinenie 16 000 eur pre každého z nich.

2. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 297/2024-20 z 30. mája 2024 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľov na ďalšie konanie v celom rozsahu.

II.

Skutkové východiská

3. Napadnuté konanie sp. zn. 4C/102/2001 je vedené na základe žaloby sťažovateľov o zaplatenie 90 000 Sk doručenej okresnému súdu 16. augusta 2001 z titulu neuhradeného nájomného za užívanie nehnuteľnosti vo vlastníctve sťažovateľov (neskôr prekvalifikované ako bezdôvodné obohatenie, pozn.).

4. Ústavný súd nálezom sp. zn. IV. ÚS 269/09 z 29. októbra 2009 právoplatným 14. januára 2010 vyslovil, že základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4C/102/2001 porušené neboli.

5. Aktuálne je pod sp. zn. 4C/102/2001 subsumované aj konanie pôvodne vedené na okresnom súde pod sp. zn. 9C/227/2006 na základe žaloby sťažovateľov z 1. decembra 2006 o zaplatenie 50 000 Sk, ako aj konanie pôvodne vedené na okresnom súde pod sp. zn. 4C/72/2005 na základe žaloby sťažovateľov zo 6. apríla 2005 o zaplatenie 52 080 Sk z titulu bezdôvodného obohatenia za obdobie neoprávneného užívania nehnuteľnosti vo vlastníctve sťažovateľov žalovanými. Konanie sp. zn. 9C/227/2006 bolo spojené na spoločné konanie s konaním sp. zn. 4C/72/2005 uznesením okresného súdu sp. zn. 9C/227/2006 z 22. februára 2011 právoplatným 5. mája 2011. Následne konanie sp. zn. 4C/72/2005 bolo spojené na spoločné konanie s konaním sp. zn. 4C/102/2001 uznesením okresného súdu sp. zn. 4C/72/2005 zo 14. septembra 2012 právoplatným 22. septembra 2012.

6. Ústavný súd na základe sťažnosti sťažovateľov nálezom sp. zn. III. ÚS 13/2011 z 13. septembra 2011 právoplatným 27. októbra 2011 konštatoval porušenie základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4C/72/2005. Okresnému súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4C/72/2005 prikázal konať bez zbytočných prietáhov. Sťažovateľom priznal finančné zadosťučinenie v sume po 800 eur pre každého a zároveň náhradu trov konania pred ústavným súdom.

7. Ústavný súd na základe sťažnosti sťažovateľov nálezom sp. zn. III. ÚS 124/2011 z 13. septembra 2011 právoplatným 3. novembra 2011 konštatoval porušenie základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9C/227/2006. Sťažovateľom priznal finančné zadosťučinenie v sume po 750 eur pre každého a zároveň náhradu trov konania pred ústavným súdom.

8. Okresný súd uznesením sp. zn. 4C/72/2005 z 19. októbra 2012 konanie sp. zn. 4C/102/2001 prerušil do právoplatného rozhodnutia vo veci určenia vlastníckeho práva vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 10C/62/2011. Po právoplatnom skončení konania vedeného pod sp. zn. 10C/62/2011

okresný súd uznesením sp. zn. 4C/102/2001 z 11. septembra 2018 rozhodol o pokračovaní v konaní.

9. Okresný súd rozsudkom zo 14. septembra 2021 žalobu zamietol. Podanie sťažovateľov z 3. septembra 2020 – zmenu žaloby o zaplatenie ušlého zisku, bezdôvodného obohatenia za obdobie od júla 2018 do decembra 2018 vylúčil na samostatné konanie. Žalovaným v 1. až 5. rade priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Sťažovateľom uložil povinnosť zaplatiť spoločne a nerozdielne trovy konania z titulu odmeny znalca 398,40 eur.

10. O odvolaní sťažovateľov proti rozsudku okresného súdu rozhodol Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 11Co/19/2022 z 11. októbra 2022 právoplatným 10. marca 2023. Krajský súd rozsudok okresného súdu v napadnutom výroku I v časti zamietnutia žaloby voči žalovaným 3, 4 a 5 potvrdil a v časti zamietnutia žaloby voči žalovaným 1 a 2 zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. V závislom výroku III v časti nároku na náhradu trov konania medzi sťažovateľmi a žalovanými 1 a 2 rozsudok zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie a medzi sťažovateľmi a žalovanými 3, 4 a 5 rozsudok potvrdil. V závislom výroku IV rozsudok zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Žalovaným 3, 4 a 5 priznal voči sťažovateľom nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu. Krajský súd konštatoval, že pokiaľ ide o úhrady za nájom bytu, resp. vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie tohto bytu, tak okresný súd skonštatoval, že žalovaný 2 v predmetnom byte nebýval. Krajský súd je však toho názoru, že okresný súd nesprávne vyhodnotil vykonané dokazovanie, svedecké výpovede, na základe ktorých založil svoj záver. Žalovaní 1 a 2 boli manželia, mali spolu dve deti, viedli spoločnú domácnosť, keďže matka žalovaného 2 tvrdila, že o rodinu sa jej syn staral, takže tvrdenia o tom, že ako manželia žalovaní 1 a 2 nežili v spoločnej domácnosti, nepovažoval krajský súd z dosiaľ vykonaných dôkazov a svedeckých výpovedí za preukázané. Z obsahu žaloby i spisu vyplýva, že sťažovatelia požadujú vydať bezdôvodné obohatenie aj za užívanie ostatných častí rodinného domu (povala, pivnica, ktoré pri nájme bytu neboli zahrnuté), pozemok pod domom parcela č. ■ a dvor parcela č. ■. Za užívanie týchto nehnuteľností Žrebčincu, š. p., manželia neplatili, ako sa vyjadril Žrebčinec, š. p., Šamorín, nájomnú zmluvu na tieto nehnuteľnosti uzavretú s ním nemali. Tento nárok je oddeliteľný od nájmu za byt. Okresný súd sa však týmto nárokom vôbec nezaoberal. Vzhľadom na už uvedené krajský súd po preskúmaní napadnutého rozsudku dospel k záveru, že je potrebné súhlasiť s názorom sťažovateľov že odôvodnenie napadnutého rozsudku je nepreskúmateľné.

11. Po vrátení veci z krajského súdu okresný súd nariadil doplnenie znaleckého dokazovania. Znalecký posudok bol okresnému súdu zo strany znalca doručený 1. februára 2024.

12. Vo veci bol okresným súdom 27. júna 2024 vyhlásený rozsudok.

III.

Argumentácia sťažovateľov

13. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľov je tvrdenie, že dĺžka napadnutého konania je neúnosná, keďže trvá už od 16. augusta 2001, t. j. vyše 22 rokov. Sťažovatelia sa domáhali žalobou zaplatenia 90 000 Sk z titulu bezdôvodného obohatenia v dôsledku užívania ich nehnuteľnosti žalovanými bez právneho dôvodu. V napadnutom konaní došlo 14. septembra 2021 k vyhláseniu rozsudku. Krajský súd rozsudkom sp. zn. 11Co/19/2022 z 11. októbra 2022 čiastočne potvrdil

rozsudok okresného súdu, avšak v časti zamietnutia žaloby proti žalovaným 1 a 2 vec zrušil a vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Od 11. októbra 2022 do 31. októbra 2023, čo predstavuje obdobie vyše 12 mesiacov, nedošlo zo strany okresného súdu k akémukoľvek posunu. Napriek nálezom ústavného súdu v následne pripojených konaniach (sp. zn. 9C/227/2006 a sp. zn. 4C/72/2005) nebolo napadnuté konanie dosiaľ právoplatne skončené. Dĺžku prebiehajúceho konania nemožno pričítať mimoriadnej zložitosti veci. Zapríčinením štátu nemôžu sťažovatelia 22 rokov užívať svoj majetok – finančné prostriedky, ktoré je obohatený z bezdôvodného obohatenia povinný vydať.

IV.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľov

IV.1. Vyjadrenie okresného súdu:

14. Okresný súd k ústavnej sťažnosti uviedol, že konanie sp. zn. 4C/102/2001 bolo prerušené uznesením z 19. októbra 2012 v spojení s uznesením krajského súdu z 23. októbra 2013 do právoplatného skončenia konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 10C/62/2011, v ktorom sa riešila otázka zásadná a podstatná pre toto konanie, ktorú si súd nemohol riešiť ako otázku predbežnú. Uznesenie o prerušení konania nadobudlo právoplatnosť 13. decembra 2013. Odo dňa prerušenia konania súd nemohol vo veci vykonávať žiadne procesné úkony, iba sledovať právoplatné skončenie veci sp. zn. 10C/62/2011. Konanie sp. zn. 10C/62/2011 bolo právoplatne skončené 2. júla 2018. Následne 11. septembra 2018 bolo vydané uznesenie o pokračovaní konania sp. zn. 4C/102/2001. Od 19. októbra 2012 do 2. júla 2018 tak existovala zákonná prekážka, pre ktorú súd nemohol vo veci vykonávať procesné úkony, a toto obdobie nemožno považovať za zbytočné prietahy súdu.

15. Vo všetkých troch konaniach, ktoré sú od roku 2012 spojené do jedného konania pod sp. zn. 4C/102/2001, bolo už určité obdobie predmetom konania a rozhodovania o ústavnej sťažnosti sťažovateľov.

16. Predmet konania nemožno hodnotiť po právnej stránke ako zložitú vec. Skutková stránka sporu je zložitejšia, pretože ide o spojené konanie, dlhý časový úsek, za ktorý si sťažovatelia uplatňujú nárok, konanie, v ktorom sa menil v priebehu konania žalobný návrh, čiastočné späťvzatia žaloby, opakované zmeny žaloby – rozšírením uplatneného nároku na ďalšie časové obdobia, opakovaný vstup ďalších strán konania na strane žalovaných a z toho plynúce rozhodnutia. Okrem toho bolo potrebné vykonať znalecké dokazovanie, pričom znalcov je nedostatok, a preto bolo nevyhnutné zadať im dlhšiu lehotu na vypracovanie znaleckého posudku. Sťažovatelia nespôsobili prietahy.

17. Z obsahu chronológie jednotlivých úkonov od dátumu vydania ústavných nálezov, t. j. od roku 2009 a od roku 2011 vyplýva, že jednotlivé úkony boli vykonávané priebežne a plynulo. V období od 19. októbra 2012 do 11. septembra 2018 bolo konanie prerušené, ide teda o zákonnú prekážku. Konanie spadá do obdobia pandémie COVID-19. V čase od marca 2020 do roku 2022 platil režim ochrany života a zdravia a tiež určité obmedzenia súvisiace s vyhlásením núdzového stavu. Okresný súd opakovane, najmenej od roku 2010 (aj v období rokov 2014 – 2022), patril medzi súdy najviac zaťažené, medzi súdy s najvyšším nápadom na jedného sudcu.

IV.2. Replika sťažovateľov:

18. Sťažovatelia vo svojej replike uviedli, že okresný súd sa vôbec nevyjadril k obdobiam priesťahov od rozhodnutia ústavného súdu do 19. októbra 2012 a zároveň ani k obdobiu od 11. septembra 2018 do dnešného dňa. Už len obdobie od 11. septembra 2018 dosiaľ je samo osebe neprijateľne dlhým a ide o neprimerané priesťahy v konaní. Aj napriek právoplatnému nálezu ústavného súdu, ktorý zaviazal okresný súd konať bez zbytočných priesťahov, tento bez priesťahov nekonal a do dnešného dňa nie je vec právoplatne skončená. Celé konanie samo osebe trvá už neúmerne dlhú dobu. V právnom štáte je neprípustné, aby okresný súd nevedel vo veci rozhodnúť po dobu dlhšiu ako 22 rokov. Štát je v tomto prípade jednoznačne zodpovedný za to, že nezabezpečil prostredníctvom svojich prostriedkov riadne fungovanie súdneho systému.

V.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

19. Ústavný súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. Cpjn 206/2010 z 13. apríla 2011 (zverejnené pod č. 58/2011 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek), podľa ktorého *„K porušení práva na přiměřenou délku řízení však dochází tehdy, jestliže řízení trvá nepřiměřeně dlouhou dobu, a to bez ohledu na to, zda v daném případě byly zaznamenány průtahy ze strany příslušného orgánu. Jinými slovy řečeno, k porušení práva na přiměřenou délku řízení může dojít i tehdy, nedošlo-li v řízení k průtahům, a naopak, i když k průtahům v řízení došlo, nemusí se vždy jednat o porušení práva na přiměřenou délku řízení, jestliže řízení jako celek odpovídá dobou svého trvání času, v němž je možné uzavření řízení zpravidla očekávat.“*

20. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priesťahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľov.

21. Zbytočné priesťahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou orgánu verejnej moci, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, t. j. takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty strán konania (m. m. II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

22. Pri posudzovaní prvého kritéria – zložitosti veci dospel ústavný súd k záveru, že ide o vec, ktorá nevykazuje črty mimoriadnej právnej zložitosti a tvorí bežnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov. Predmetom konania je vydanie bezdôvodného obohatenia, ktoré na strane žalovaných malo vzniknúť v dôsledku užívania nehnuteľností vo vlastníctve sťažovateľov bez právneho dôvodu. Pokiaľ ide o skutkovú stránku, táto sa vyznačuje vyššou mierou náročnosti vzhľadom na viaceré návrhy sťažovateľov na zmenu, resp. rozšírenie žaloby, návrhy na pripustenie ďalších účastníkov do konania (rozširovanie okruhu žalovaných), vo veci bolo tiež potrebné vykonať znalecké dokazovanie (určenie trhovej hodnoty nájmu).

23. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľov v napadnutom konaní, ústavný súd uvádza, že sťažovatelia v priebehu napadnutého konania využívali svoje procesné oprávnenia (napr. rozšírenie žaloby, späťvzatie žaloby voči pôvodným žalovaným, návrh na pribratie subjektov do konania na strane žalovaných, podanie opravných prostriedkov), čo im nemožno pričítať na ťarchu.

24. Vo vzťahu k samotnému postupu okresného súdu ústavný súd uvádza, že napadnuté konanie bolo prerušené v období od októbra 2012 do septembra 2018. Okresný súd pristúpil k prerušeniu konania do skončenia konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 10C/62/2011 o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktorých sa týkajú nároky uplatnené sťažovateľmi v napadnutom konaní. Uznesenie okresného súdu o prerušení konania z 19. októbra 2012 bolo na základe odvolania sťažovateľov potvrdené rozhodnutím krajského súdu. Ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, v zmysle ktorej prerušenie konania možno považovať za prekážku konania. Ak nedôjde k odpadnutiu prekážky prerušeného konania postupom predvídaným zákonom, nemôžu sa v prerušenom konaní vykonávať žiadne procesné úkony smerujúce k odstráneniu právnej neistoty účastníkov, a tým aj k naplneniu účelu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd preto nečinnosť všeobecného súdu v dôsledku existencie zákonnej prekážky jeho postupu neposudzuje ako zbytočné prieťahy v konaní (m. m. I. ÚS 65/03, I. ÚS 214/06, IV. ÚS 408/2011).

25. Napriek uvedenému však ústavný súd vyhodnotil postup okresného súdu ako poznačený neefektívnou činnosťou. Neefektívnosť ústavný súd vzhliadol v skutočnosti, že rozsudok okresného súdu zo 14. septembra 2021 bol krajským súdom zrušený a vrátený na ďalšie konanie pre jeho neodôvodnenosť. Ústavný súd uvádza, že po odpadnutí zákonnej prekážky konania (prerušenie konania 10/2012 – 09/2018) napadnuté konanie prebieha viac ako 5 rokov, dosiaľ ako celok nie je právoplatne skončené napriek ústavným súdom uloženému príkazu okresnému súdu konať bez zbytočných prieťahov nálezom ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 13/2011 z 13. septembra 2011. Čo sa týka samotného pôvodného konania sp. zn. 4C/102/2011 začatého na základe žaloby z augusta 2001, ústavný súd síce nálezom sp. zn. IV. ÚS 269/09 právoplatným 14. januára 2010 vyslovil, že právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov porušené nebolo, konanie však nie je ukončené ani po uplynutí viac ako 13 rokov po rozhodovaní ústavného súdu vo veci sp. zn. IV. ÚS 269/09.

26. Ústavný súd už mnohokrát vyslovil, že „oneskorená spravodlivosť je odmietnutou spravodlivosťou“ (m. m. I. ÚS 57/2016, I. ÚS 582/2015, I. ÚS 113/2018, IV. ÚS 21/2018, IV. ÚS 161/2018 atď.) a že dĺžka konania počítaná v desiatkach rokov je z ústavnoprávneho hľadiska neakceptovateľná a už sama osebe je spôsobilým dôvodom na vyslovenie porušenia základného práva účastníka takého konania na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 52/01, I. ÚS 582/2015, III. ÚS 169/2017).

27. Nazerajúc na vec komplexne, napadnuté konanie trvajúce od roku 2001 (t. j. v čase podania ústavnej sťažnosti viac ako 22 rokov), ktoré dosiaľ nie je právoplatne skončené, nemožno vyhodnotiť inak, než ako porušujúce základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a ich právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

28. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

29. Napriek tomu, že posudzované konanie pred okresným súdom nebolo ku dňu rozhodovania ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd neprikázal okresnému súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4C/102/2001 konať bez zbytočných prieťahov, pretože po jeho spojení s konaním vedeným pod sp. zn. 4C/72/2005 mu táto povinnosť vyplýva z iného rozhodnutia ústavného súdu (sp. zn. III. ÚS 13/2011), ktorým ústavný súd už pre toto konanie takýto príkaz vydal.

30. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

31. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti žiadajú o priznanie finančného zadosťučinenia 16 000 eur pre každého z nich, ktoré považujú za primerané okolnostiam veci, pochybeniam okresného súdu.

32. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

33. Pri rozhodovaní o finančnom zadosťučinení ústavný súd prihliadal na konštatovanú neefektívnu činnosť okresného súdu, charakter, predmet napadnutého konania, ako aj na mimoriadnu pandemickú situáciu ochorenia COVID-19 v rokoch 2020 – 2022. Ústavný súd zohľadnil obdobie prerušenia konania (10/2012 – 09/2018), ktoré nemožno pričítať na ťarchu okresného súdu, tiež okolnosť, že k predĺženiu konania prispeli aj sťažovatelia využívaním svojich procesných oprávnení (zmena, resp. rozšírenie žaloby, rozšírenie okruhu žalovaných, opravné prostriedky), ako aj komplikácie v spojení so znaleckým dokazovaním, ktoré sa podpísali na predĺžení konania v období 03/2023 – 02/2024 (pracovná vyťaženosť znalcov, s tým spojený problém s ustanovením znalca a nutnosť vyčkat' dlhšie obdobie na znalecký posudok). Ústavný súd zohľadnil aj skutočnosť, že vo vzťahu ku konaniu pôvodne vedenému pod sp. zn. 9C/227/2006 a sp. zn. 4C/72/2005 za obdobie do právoplatnosti nálezů ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 124/2011 a sp. zn. III. ÚS 13/2011 (november 2011) finančné zadosťučinenie už sťažovateľom priznané bolo.

34. Ústavný súd dospel k záveru, že okolnosti veci opodstatňujú priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 4 000 eur pre každého zo sťažovateľov. Ústavný súd preto sťažnosti sťažovateľov v časti požadovaného finančného zadosťučinenia prevyšujúceho priznanú sumu nevyhovel (bod 4 výroku nálezů).

VI.

Trovy konania

35. Ústavný súd priznal sťažovateľom [§ 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)] nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 560,90 eur (bod 3 výroku nálezů).

36. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľov ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení účinnom do 31. decembra 2023 [§ 1 ods. 3,

§ 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3, § 18 ods. 3]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2023 po znížení o 50 % pri zastupovaní dvoch sťažovateľov v zmysle § 13 ods. 2 vyhlášky je 208,67 eur a hodnota režijného paušálu je 12,52 eur. Sťažovateľom vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2023 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu). Právny zástupca sťažovateľov je platiteľom dane z pridanej hodnoty, preto sa odmena advokáta zvyšuje o 20 % DPH (93,48 eur). Pokiaľ ide o repliku sťažovateľov z 31. júla 2024, ústavný súd za tento úkon právnej služby náhradu trov nepriznal, pretože replika nepriniesla nové skutočnosti alebo informácie, ktoré by ústavnému súdu neboli už skôr známe.

37. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. augusta 2024

Robert Šorl
predseda senátu